

NIET-STEMMERS

GroenLinks-beraad 21 januari 2023

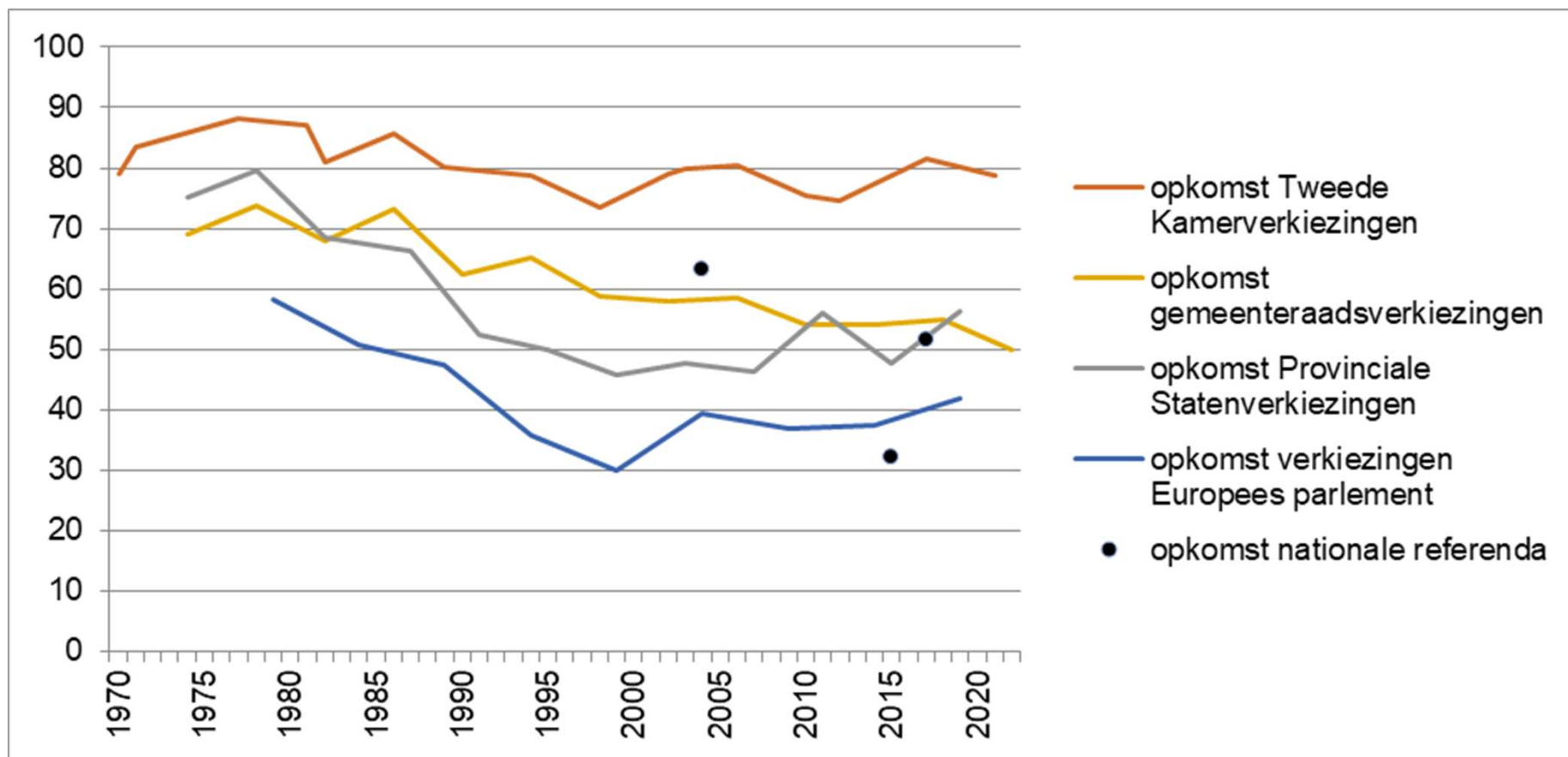
Jasper van de Pol, kiezersonderzoeker

GROENLINKS

VRAGEN

- Wie stemmen niet?
- Waarom stemmen zij niet?

OPKOMST

(Bron: Kiesraad, www.verkiezingsuitslagen.nl)

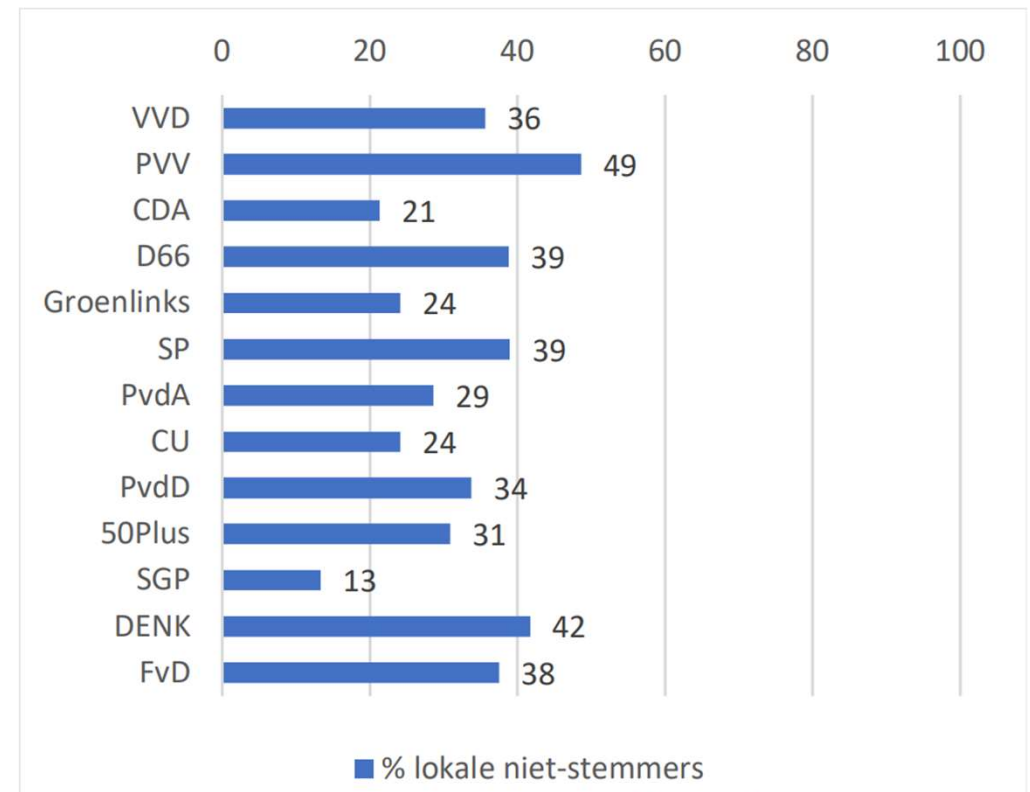
WIE IS DE NIET-STEMMER?

- Veel diversiteit en verscheidenheid
 - Incidenteel en structureel
 - Uit boosheid of cynisme of uit desinteresse
- Naar bevolkingsgroep:
 - Jongeren – vooral < 25
 - Praktische geschoolden
 - Mensen met migratie-achtergrond
 - Mensen met een huurwoning
 - Benedenmodaal inkomen

LOKALE NIET-STEMMERS

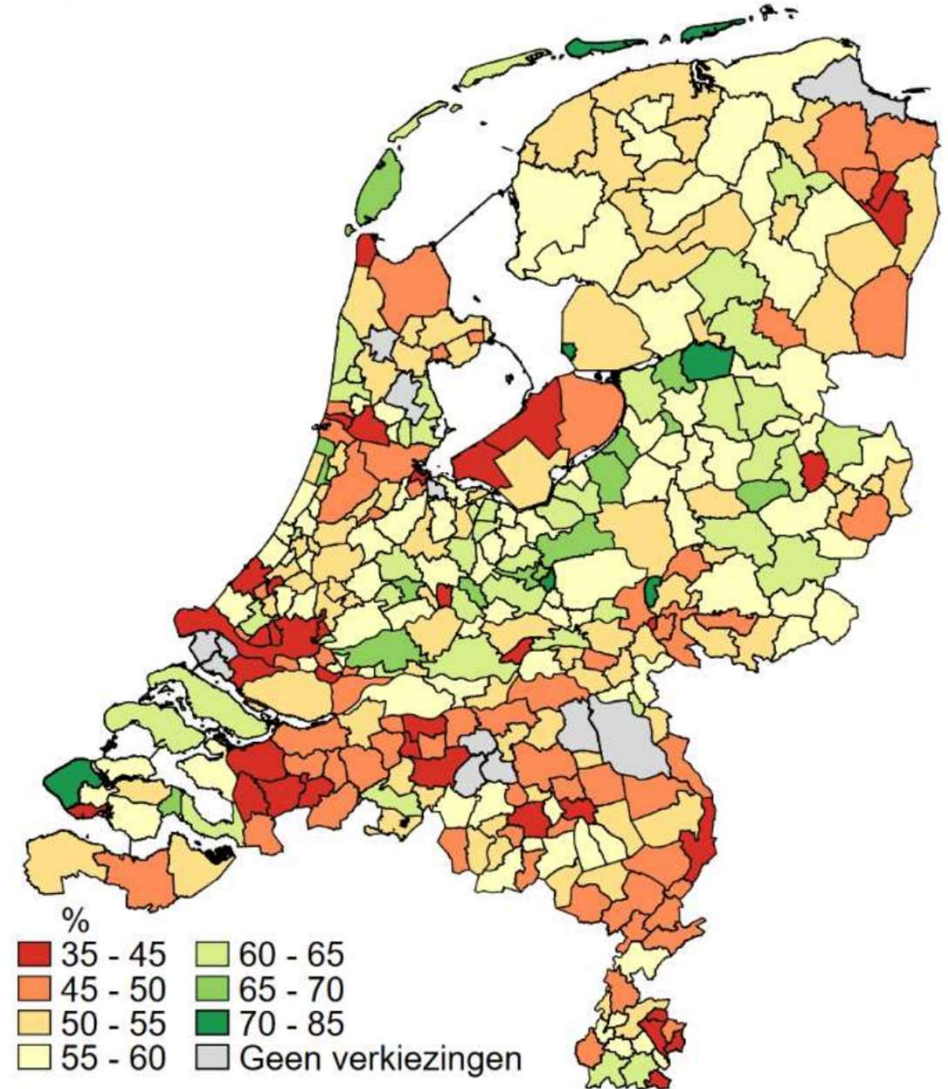
- Vaker vrouw
- Vaker een migratie-achtergrond
- Vaker praktisch geschoold
- Qua politieke orientatie:

Niet-stemmen bij GR2022 naar stem TK2021

GEOGRAFISCH

- Stedelijkheid
- Bevolkingssamenstelling (percentage jongeren, mensen met migratieachtergrond)
- Sociale samenhang, binding met de woonplaats
- Achterstanden op het vlak van werk, inkomen en gezondheid

OVERZICHT VAN FACTOREN

	Institutionele verklaringen	Sociaal-economische verklaringen	Politieke verklaringen
Macro-niveau	Opkomstplicht, timing en combinatie van verkiezingen, aantal partijen, wie is kiesgerechtigd	Populatiestabiliteit, het aandeel minderheden in de provincie	Media-aandacht, spanning in de verkiezingsstrijd en campagne-uitgaven
Micro-niveau		Opleiding (en andere hulpbronnen), leeftijd, geslacht, socialisatie, of iemand actief is in verenigingen. Binding met de provincie	Opkomst in het verleden, mobilisatie/contact met campagnes, blootstelling aan media, politieke kennis, interesse en zelfvertrouwen. Plichtsgevoel. Vertrouwen in de politiek

ALS JE HET KIEZERS ZELF VRAAGT:

- Gebrek aan politieke interesse
- Stemmen is zinloos (“Rutte zou toch wel winnen”)
 - Uit machteloosheid “Ik ben moe van het liegen en bedriegen”, of “alles is doorgestoken kaart”
- Niet kunnen kiezen, teveel partijen
 - En een weloverwogen keuze maken is belangrijk
- Praktische redenen (vakantie, stempas kwijt)
- De provincie heeft weinig invloed
- Ik voel me niet verbonden aan de provincie waar ik woon
- Ik voel me niet vertegenwoordigd door (witte/oudere/hoogopgeleide) politici

VERDER LEZEN:

- Vollaard, De Blok, Den Ridder en Jansen (2022). *De lokale niet-stemmer. Lokaal kiezersonderzoek 2022*. UvA, UU, SCP
- De Voogd & Cuperus (2021) *Atlas van Afgehaakt Nederland*. BZK
- Jansen en Denters (2018). *Democratie dichterbij. Lokaal Kiezersonderzoek 2018*. Utrecht
- Sipma, Lubbers, Van der Meer, Spierings, Jacobs (2022). *Versplinterde vertegenwoordiging*. Nationaal Kiezersonderzoek. SKON

VRAGEN?

GROENLINKS

Figuur 3.3 – Beleidsvoorkeuren van stemmers en niet-stemmers (percentage voor)

